

take noaiho te tangata ki nga kaha o te ao. Ko te whakakoranga tenei kia tatau o te wiki ka hori. Kei whea mai nei te tukitukitanga, te whakamataku, me nga mea i aitua. He mea whakawehi tonu te Ru, ahakoa pewhea. He puta ohoreore mai kaore e whai tohu. Kaore hoki e mohiotia te roa te poto ranei e ru ana. Ki te mutu tetahi ru, ka ru atu ano. Akuanei pea kino atu pewhea ranei. Kaore he mehua o nga wa e puta mai ai o te iti, o te rahi ranei. Ka kore take noaiho te tangata. Ki te puta he tupuhi, tera ano tetahi waahi i purero hei whakarurunga. Ki te toroa e te ahi, tena ano e taea te tinei, te oma ranei. Tena ko te ru kaore e taea te saweke atu. Ko nga waahi hei whakarurunga he mate kei reira. Me oma ki nga waahi watea, engari ki te ngawha te oneone ka raru ano.

I te wa i nga tipuna matua kaore e whakaarohia ake te ru. Kaore i roto i a ratau waiata, patere, oha-ki. He kore taputapu nunui ranei na ratau hei tukitukinga. I enei wa nei kua nuku noa atu nga korero mo te ru. Te take: na te rerenga o te matauranga, na te tini o nga taonga me nga rawa i memeha. ano he atarangi.

Reta Tuku Mai

Ki te Toa: Tena koe, te manu mohio ki nga rerenga mai o nga kawai o te ata, e ara ai te tangata ki te tahere manu, ki te ngaki i taana maara taewa, kumara, otira nga kai katoa hei oranga mo te tinana o te tangata. No reira kua ara ake ahau kua kite i nga pite e wha o te motu. Takawaenga atu ana ki te ao katoa te haere a taku kite, i te ata tonu nei. Ko nga whare wananga o runga i a Takitimu ko Maraetakaroro kaitahi, ko Ngaherumai-i-tawhiti ka rua.

Ko nga waka hau o muri nei ko nga Kura Maori, e kanga nei e matan e nga kura. Ko te kanga ra ko te kore i tae ki nga kura timatanga ako ai ki te reo o nga Kareti. Heoi i tutaki noa ki taana pakeha i te huarahi ko taana kupu kotahi nei. Ka mea ia kua mohio ia ki te reo pakeha.

Ina te tauwira o tenei mohio ki te reo pakeha: Ka riihitia te whenua o te Maori e te pakeha mo te 21 tau. Ka ki te kaitango rihi me tuku atu ano te Raiti Pahihi (right of purchase) ki a ia. Ka ui te kai-tuku rihi he aha tera. Ka whakahokia e te Kai-Whakamaori: ko te tikanga o tera kupu, kia mutu te rihi ka whakatungia he Pahihi hei tuunga mo nga moni kia whaiti ai ki to aroaro. Hei ora tena mou, me au whakatupuranga mo ake tonu atu. No te mutunga o te rihi ka tae mai te pakeha ki te kawe mai i nga moni. E £2 mo te eka. No te kawenga ki te Kooti ka kitea kua tika te pakeha. Riro atu ana te 600 eka o te hainatanga o te kai-tuku rihi ka whiria nga ture, tae rawa mai ki te mutunga o nga tau haere atu ana te whenua.